

Aandacht voor CO₂-voetafdruk varkenshouderij

Wilma Wolters

In de varkenssector heeft voer de grootste invloed op de CO₂-voetafdruk van de bedrijven, en hier wordt her en der al volop op ingezet. Dat was een van de belangrijkste conclusies van de bijeenkomst over dit onderwerp die de stuurgroep Varkens van Agrivaknet eind november organiseerde.

Voor André Klemans van de stuurgroep werd het tijdens de bijeenkomst duidelijk dat de varkenssector al best veel doet op dit gebied, maar ook dat er nog veel moet gebeuren. “We willen aan de erfbetreders en daarmee ook hun klanten meegeven dat de CO₂-voetafdruk een volgende grote uitdaging is voor de sector. We moeten nog veel uitwerken en het is allemaal niet vanzelfsprekend, maar loop er niet met een grote boog omheen.”

Vraag vanuit retail

Volgens René Veldman, sectormanager varkenshouderij bij Rabobank, kán de sector er ook niet omheen. Hij noemde het wereldwijde Klimaatakkoord van Parijs maar ook het Nationaal klimaatakkoord. In beide zijn doe-

len over de *carbon footprint* afgesproken. “Maar de varkenssector zal vooral de vraag vanuit de markt merken”, voorziet hij. De retail moet zich sinds dit jaar houden aan de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), de nieuwe EU-richtlijn die een brede groep bedrijven en ondernemingen verplicht om te rapporteren over hun impact op mens en milieu. “CSRD is breder dan alleen de CO₂-voetafdruk, maar die maakt er wel onderdeel van uit en de retail zal terug in de keten gaan sturen om de voetafdruk te reduceren. Met name daardoor groeit al de aandacht voor het verlagen van de voetafdruk”, constateert Veldman. Net als andere banken heeft ook Rabobank het Klimaatakkoord van Parijs ondertekend, dus wil de bank klanten helpen bij de overgang naar een lagere klimaatimpact. “Maar het begint bij de klant”, zegt Veldman. “Van belang is dat die voldoende kennis heeft en weet hoe dit kan worden aangepakt. Vervolgens kunnen wij daar financiële oplossingen bij bieden.” Regelgeving over de voetafdruk is er nu nog niet. “Maar de kans is groot dat er ook op dit onderwerp doelsturing gaat komen.” Dat er in opdracht van de Coalitie Vitale Varkenshouderij (Coviva) een methode is ontwikkeld om de CO₂-voetafdruk van varkensvlees uniform te berekenen, juicht Veldman toe. “Dat zorgt ervoor dat we over hetzelfde praten. En dat is belangrijk bij een ontwikkeling die nog zo in de kinderschoenen staat.”

Op drie gebieden sturen

Veldman ziet dat de varkenshouderij op drie gebieden kan sturen op CO₂-uitstoot: voer, efficiëntie en mestbeheer en -verwerking. Volgens de sectormanager wordt bijna 60 procent van de CO₂-voetafdruk van Nederlands varkensvlees bepaald door het voer. Een derde deel komt voor rekening van mest en mestbeheer. “De varkenshouderij verwerkt al veel reststromen. Door dat nog meer te gaan doen, kan de voetafdruk kleiner worden. Efficiëntie in voerconversie en hoge groei met minder uitval bij de dieren

kunnen voor nog verdere reductie zorgen. En dagontmesting in de varkensstal samen met monovergisting kan naar verwachting wel 20 procent reductie opleveren.” Veldman ziet de ontwikkelingen rond de CO₂-voetafdruk als een kans voor de varkenshouderij in Nederland. “Ten opzichte van andere landen scoort de varkenshouderij in Nederland gemiddeld goed. Dat kan kansen bieden in toekomstige afzetmarkten.”

Voetafdruk berekenen

Diervoerfabrikant Nijsen company in Veulen (LB) is al jaren bezig met het verwerken van reststromen uit de humane levensmiddelenindustrie tot diervoeder. Om de milieu-impact van de productie van een diervoeder te berekenen, telt alle CO₂ vanaf de teelt van de grondstoffen tot aan het aanleveren van het voer bij de boer. Karel van der Velden van Nijsen vertelt: “CO₂ is daarbij een verzamelnaam. In werkelijkheid wordt er gekeken naar zestien impactcategorieën en de getallen die daaruit rollen worden omgerekend tot CO₂-equivalent.” Deze manier van berekenen, met transparante beschikbare data die voortdurend actueel worden gehouden, is in 2018 goedgekeurd door de Europese Commissie. Ook de allocatie, het toewijzen van de milieu-impact van een product aan een sector of bedrijfstak, is geregeld. Van der Velden legt uit: “Stel dat broodmeel een impact van 100 heeft, en tarwegries daarin is 20. Dan nemen wij dus de waarde van 20 procent mee als we diervoer maken met tarwegries.”

Circulair voer niet gemakkelijk

Van der Velden vertelt dat Nijsen company de CO₂-voetafdruk van gangbaar voer en 100 procent circulair voer met elkaar kan vergelijken. Hij licht toe: “100 procent circulair voer is voer dat niet concurreert met voedingsmiddelen voor de mens. Het bestaat uit zoveel mogelijk reststromen van voedingsmiddelen en uit reguliere coproducten zoals raapzaadschroot en tarwegries. Het is niet gemakkelijk om te maken, weten wij. Maar met 100 procent circulair vleesvarkensvoer kunnen wij een CO₂-reductie van iets meer dan 50 procent realiseren ten opzichte van gangbaar voer.” Van der Velden vindt het produceren van dierlijke producten met een lage CO₂-voetafdruk bittere noodzaak. “Het is een robuuste beweging. Er zijn data, tools en er is beleid. We kunnen nu aantoonbaar en valideerbaar

de CO₂-voetafdruk van dieren verlagen door consequent te kiezen voor andere grondstoffen.”

819 miljoen ton

Inmiddels zijn er talrijke initiatieven die laten zien dat duurzaamheid steeds meer een voorwaarde wordt voor producenten. Een daarvan is de Green Deal, de EU-groeistrategie om Europa schooner en gezonder te maken. Hans Hectors, directeur marketing varkens bij ForFarmers, noemt ook de afspraak tussen wereldleiders om broeikasgassen te verminderen om 2 graden Celsius klimaatopwarming te voorkomen. Hij haalt meer cijfers aan. “De Voedsel- en Landbouworganisatie (FAO) berekende dat 14,5 procent van de broeikasgasuitstoot in de wereld door de veeteelt komt. De varkenssector is goed voor 1,3 procent en heeft een uitstoot van 819 miljoen ton CO₂-equivalent. Je kunt zeggen dat dit maar een klein aandeel is, en je kop in het zand steken. Maar ik zou zeggen: je moet er iets aan doen. Nederland is een exportland voor varkensvlees, en enkel op kostprijs is het moeilijk om te concurreren. Waarom wil je varkensvlees in Nederland produceren als je twee derde daarvan exporteert? Misschien wordt de CO₂-voetafdruk nog wel eens een van de *licenses to produce*.” Duurzaamheidsdoelen worden doorvertaald naar de schakels in de keten, ziet Hectors, waardoor ze automatisch ook bij de varkenshouders komen. “Dat besef leeft nog maar beperkt in de markt. Stel dat de retail de eis krijgt opgelegd van een reductie van 30 procent, dan wordt dat doorvertaald in de hele keten. Op reductie wordt nog niet uitbetaald, terwijl dat in de rundveesector wel gebeurt.” De mengvoersector kan veel betekenen in CO₂-reductie, denkt Hectors. “De grootste oplossing biedt het tegengaan van ontbossing bij de productie van grondstoffen. Als soja uit niet-ontboste gebieden komt is de voetafdruk per kg product vergelijkbaar met andere eiwitproducten.” Een tweede oplossing ziet Hectors in efficiënt produceren en ook het delen van data over die productie. “Het grootste effect op CO₂-uitstoot bij

Agenda

Masterclass legpluimveehouderij

Deze Masterclass wordt georganiseerd samen met Dineke Rietveld en Trouw Nutrition.

Datum: donderdag 3 april 2025

Meer informatie volgt binnenkort op www.agrivaknet.nl

‘CO₂-reductie is bittere noodzaak’

vleesvarkens heeft de voederconversie. Bij zeugen kun je denken aan de levensproductie van een zeug, waarin veel andere factoren meewegen zoals een goed herstel na een worp.” Als derde oplossing om reductie van CO₂ te bekomen noemt Hectors het sturen op mestopslag.

Complexe materie

Het is complexe materie als je er niet dagelijks mee bezig bent, meent Hectors, en het is nog volop in ontwikkeling. In zijn presentatie besprak hij een aantal stellingen, zoals de vraag of lokaal geproduceerde producten duurzaam zijn. “Volgens levenscyclusanalyses die de milieueffecten meten heeft gerst in Frankrijk een lagere CO₂-uitstoot dan in Nederland. Het transport doet dat verschil in CO₂-uitstoot niet teniet. Is die gerst uit onze eigen achtertuin dan duurzamer?” Ook verdedigt Hectors de stelling dat zodra het rendement wordt meegenomen in de duurzaamheidsdiscussie, de balans wel eens de andere kant kan uitslaan. “Rendement voegt nog extra complexiteit toe aan de duurzaamheidsdiscussie.”

CO₂ reduceren

De varkenshouderij werkt al aan het verlagen van de milieu-impact. Foto: Peter van der Loos